

Namegəhan rəha iəu mɪn

LIFE CYCLE OF TURTLES

North Tanna (tnn) language

Namegəhan rəha iəu mɪn

LIFE CYCLE OF TURTLES

Written by Elizabeth Carlson
See Photo credits at the end of the book

Explanatory

Published by SIL Vanuatu
PO Box 174
Port Vila, Vanuatu
2022

North Tanna (tnn) language
Vanuatu

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

You are free to make commercial use of this work. You may adapt and add to this work. You must keep the copyright and credits for authors, illustrators, etc.

Title in the North Tanna language (tnn): *Namegəhan rəha iəu mɪn*

The North Tanna version of the book was made by Lois Jack.

Published by SIL Vanuatu, 2022.

First Edition

English Book Title: *Life Cycle of Turtles*

Written by Elizabeth Carlson

Original book title published in North Tanna (tnn):

Namegəhan rəha iəu mɪn

Nəməplan nəme nat kit tol minu lan
əpəh nıməkləkil o?

Nəməplan məmə nəmen naka?
Nəme iəu mīn.

Iəu m̄in kotat̄ig itəhəi.

Məto itilat min koatuwar məmə
okotol noanahlilat.

Iəu p̄is̄in p̄is̄in m̄in. Kit otol
noahnal̄in nian t̄inos əm nup 15,
məto iəu p̄is̄in kit in təsolən
noanahl̄in mətoarus t̄inos nup 50.
Nian it̄i iəu tatuwar, n̄ipət̄in
tafigəm p̄ik məto inu təmasinən o
noanahl̄in, kən tətaliwək mət̄ig əm.

Nat ərnəpən məmə iəu tətən pap
isəu e nərpə nıtəhəi, məto in
tatuwar e rum kitəh əm itəm rəhan
mama təmuwar ikən mol noahahlin.
In tıtun ikən.

Kən iəu tatel nɪpəg o nolən
noanahlɪn.

İəu təmel rəkis nİpəg u, mİnətəah-
İn noanahlİn.

Noanahlİn təmət-mətİg.

Təsahmenən e noanahlİ mənİg.

Iti iəu otaah-in noanahl̥in rəkis un,
mətəwun noanahl̥in e n̥iməklək̥il.

Okəmə tīnətəwun rəkis noanahlin
u, otitəlig pən əpəh itəhəi,
mīsuwaminən ipar o nətīn. Nīkin
təsəhtən.

Nian məwīg kəiu tīnuwīn rəkis,
okəmə nakuwīn ikīn e nian ətuatip
itəm okotahterəh lan, kən nəkəto
ilat rafin okotawiək-awiək pən əpəh
e niki nīməkləkil. Nat u tatən məmə
ilat rafin okotaterəh ta, mau kitieh
əm.

Kən motaterəh rəkis un, motel
nīməkləkil, motiet, motaiu motuwīn
itəhəi.

Kotaiu kotaiu motuwīn motiwīgpən
itəhəi.

Raip-raip ne mənig mın ne kuri
mın, ilat rafin kotalkeike nunən nət
iəu. Ilat rafin kotəkəike motaut o
magimən.

Aiu aiu aiu magim, nətı iəu!

Iuəhkɪr nenəti iəu kotimɪs məto inu
kɪsotuwɪn uəhəiən itəhəi kən nat kit
tus. Məto ilat tepət pik, kən neen
okotagim motuwɪn itəhəi.

Aiu pik, nətı iəu!

Aiu e nahgim
rafin, nətı iəu!

Aiu səpou-əpouən.

Aiu aiu magım!

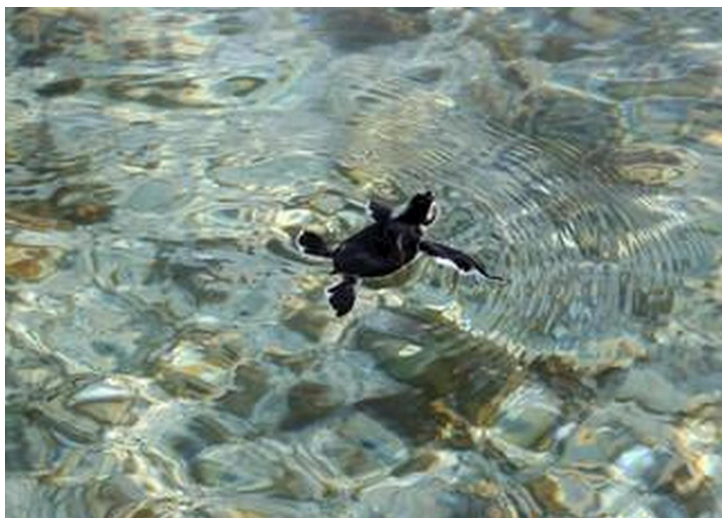

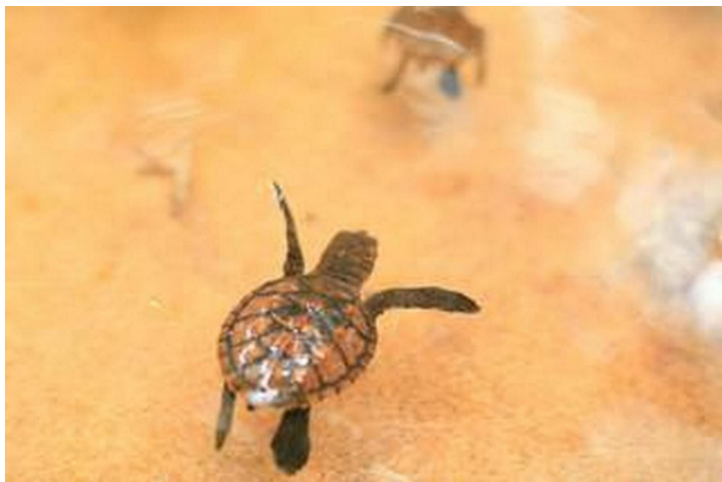
Okəm naka niki nenəti iəu mɪn
okotagien pɪk nian kəmotek nɪtəhəi.

Ilat kəmotagəm rafin, motapəs
rəhalat nıpəg ne nəme nelkilat huə
e nıməkləkil takilim takilim.

Nenəti iəu okotəkəike moteai
motagim motuwın lokamnim o
mənig mın, tupə mın, ne kuri mın
ne.

Nəm tepət mın itəhəi, kotołkeike
nunən nenəti iəu mın. Məto ilat
kotagım moatuwin əpəh lokamnım
apın.

Nian ilat kotatig lokamnim apin,
moatun nat megəh əlkələh min ne
limis ne.

Kotatig ikin əh o nup tepət kən
panotuwa lou-akuəhkir.

Nian kinotolkeike məmə okotemək,
kənu, koategasin ilat mın motuwa
lou-akuəhkır.

Okotan ikin əh motagwən motəghat
kəm ilat mīn.

Kən un, itı iəu otasinən un,
matuwın ipar e nəmen rəhan mama
təmİLəs ikın aıpən məmə otemək.

Image Credits:

Front Cover: PUBLIC DOMAIN. Scott Orsulak/USFWS. 2009. US Fish and Wildlife Service USFWS/Orsulak <https://www.usgs.gov/media/images/loggerhead-hatchling-makes-its-way-sea>

p. 1 PUBLIC DOMAIN. Randolph Femmer. 2008.

U.S. Geological Survey Department of the Interior/USGS

<https://www.usgs.gov/media/images/sea-turtle-hatchling-tracks-sand-1>

p. 2 PUBLIC DOMAIN. Randolph Femmer/USGS. 2008.

U.S. Geological Survey Department of the Interior/USGS

<https://www.usgs.gov/media/images/previous-nights-adult-sea-turtle-nesting-tracks-seen-dawn>

p.3 PUBLIC DOMAIN. Twilight Zone Expedition Team, NOAA-OE. 2007.

National Oceanic And Atmospheric Administration

<http://www.photolib.noaa.gov/htmls/reef3871.htm>

p.4 CC0 via pixabay.com. No attribution. No date.

<https://pixabay.com/en/turtle-hawaii-maui-green-turtle-3127243/>

p. 5 CC0 via pixabay.com. No attribution. No date.

<https://pixabay.com/en/turtle-ocean-sea-sea-turtle-sunset-978195/>

p. 6 CC0 via pixabay.com. No attribution. No date.

<https://pixabay.com/en/turtle-green-sea-turtle-sand-937035/>

p.7, PUBLIC DOMAIN. Mark Sullivan, NOAA. Undated.

Courtesy of National Oceanic and Atmospheric Administration Permit 10137-07

greenturtle13_ffsnwhi_msullivan_noaa_permit1013707.jpg [https://xray-](https://xray-mag.com/content/green-turtle-nests-hit-all-time-high-12026)

[mag.com/content/green-turtle-nests-hit-all-time-high-12026](https://xray-mag.com/content/green-turtle-nests-hit-all-time-high-12026)

p. 10, 12, 19, 21,23 PUBLIC DOMAIN. Mark Sullivan/NOAA. Undated.

National Oceanic and Atmospheric Administration Permit 10137-07

greenturtle14_ffsnwhi_msullivan_noaa_permit1013707.jpg

greenturtle7_ffsnwhi_msullivan_noaa_permit1013707.jpg

greenturtle9_ffsnwhi_msullivan_noaa_permit1013707.jpg

greenturtle8_ffsnwhi_msullivan_noaa_permit1013707.jpg

greenturtle5_ffsnwhi_msullivan_noaa_permit1013707.jpg

p. 8 CC-BY-NC-SA 4.0. George H. Balazs , © 2016 George H. Balazs Nesting Hawaiian Green Turtle.

Copyright holder kindly requests a pdf of every language in which the book is translated. Thank you.

Email Contact: itsahonuworldinhawaii@hotmail.com

Cropped by ElizabethCarlson 2018.

Image Credits continued

- p. 9 PUBLIC DOMAIN. Randolph Femmer/USGS. 2008. U.S. Geological Survey Department of the Interior/USGS <https://www.usgs.gov/media/images/previous-nights-adult-sea-turtle-nesting-tracks-seen-dawn>
- p. 11 CC0 via pixabay.com. No attribution. Undated.
<https://pixabay.com/en/turtles-nest-beach-2206245/>
- p. 13 CC BY-SA 3.0. Gnarlaroo Turtle Conservation Program, Western Australia. © 2011 Gnarlaroo Turtle Conservation Program. See Facebook (Gnaraloo Turtle Conservation Program) and www.gnaraloo.com.au for GTCP scientific report, field diaries, photos and videos. <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=29614037>
- p. 14 CC0 via pixabay.com. No attribution. Undated.
<https://pixabay.com/en/sea-turtle-baby-young-survival-356125/>
- p. 15 PUBLIC DOMAIN. Dawn Childs/USGS. 2015. U.S. Geological Survey Department of the Interior/USGS. <https://www.flickr.com/photos/npsclimatechange/22680507287/in/photolist-veChY-AycwD6>
- p. 16a PUBLIC DOMAIN. No attribution. Undated. Photo Courtesy of NOAA. National Oceanic and Atmospheric Administration <https://www.fisheries.noaa.gov/species/leatherback-turtle>
- p. 16b PUBLIC DOMAIN. Mark Sullivan/NOAA. Undated. National Oceanic and Atmospheric Administration Permit 10137-07 [greenturtle10_ffsnwhi_msullivan_noaa_permit1013707.jpg](https://www.fisheries.noaa.gov/species/leatherback-turtle)
- p. 16c PUBLIC DOMAIN. No attribution. 2007. <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2131181>
- p. 16d PUBLIC DOMAIN. Scott Orsulak/USFWS. 2016. US Fish and Wildlife Service USFWS/Orsulak <https://www.usgs.gov/media/images/loggerhead-hatchling-makes-its-way-sea>
- p. 17 CC0 via pixabay. No attribution. Undated.
<https://pixabay.com/en/sea-turtles-turtles-water-ocean-245316/>
- 18a & b PUBLIC DOMAIN. Randolph Femmer/USGS. 2008. U.S. Geological Survey Department of the Interior/USGS <https://www.usgs.gov/media/images/research-excavation-loggerhead-sea-turtle-nest> <https://www.usgs.gov/media/images/sea-turtle-hatchling-tracks-sand-2>
- p. 20 CC0 Gabrielle Cepella on Unsplash. Undated.
<https://unsplash.com/photo/TRPTadHnCQs>

Image Credits continued p. 22 CC0 Kris Mikael Krister on Unsplash. Undated.

<https://unsplash.com/photos/aGihPIbrtVE>

p. 24 CC0 Milos Prelevic on Unsplash. Undated.

<https://unsplash.com/photos/U0R6cck6V9U>

p. 25 CC0 via Pixabay. No attribution. Undated. <https://pixabay.com/en/nature-hawaii-wild-animals-turtle-3009382/>.

 Let's grow a library
Bloom.®